

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus Ultimus. De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

Ad Regulam 61. de clausula, si ita est.

Vult Pontifex, ut in literis super beneficiis, per constitutionem *Execrabilis* vacantibus, & de quibuscunque informationem requirentibus ponatur clausula: *si ita est.*

In Regula 62. statuitur, ut petenti provideri de beneficio *vacaturo*, dentur literæ *de vacante*; in 63. revocantur decimarum & aliorum impositiones à Prædecessoribus factæ, quarum occasione magis quæstus, quàm religionis causa quærebatur. Regula 64. revocat facultates percipiendi pretium officiorum, & potissimum concernit conservationem status temporalis Ecclesiæ Romanæ: in 65. dicitur, quòd fructus in tertia parte augeri possunt, vigore clausulæ.

Ad Regulam 66. de absolutione à censuris, ad effectum literarum.

635 Cùm in literis Papæ, quibus aliquid impetratur, ponatur absolutio à censuris *ad effectum earum duntaxat*, statuit, hanc absolutionem illis non prodesse, qui per annum continuum in censura inforduerunt; item illis, qui non paruerunt rei iudicatæ, incendiariis, Violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus literas, & supplicationes Apostolicas; illis utentibus, receptoribus, & fautoribus eorum, res veritas infidelibus deferentibus, violentibus Ecclesiæ immunitatem viâ facti &c. &c. si propter promissa excommunicati à jure, vel homine per 4. menses in hac censura scienter perstiterunt.

In Regula 67. statuit Pontifex sub gravibus poenis, *ne officiales in Curia Romana, quicquam exigant ultra debitum.* Hac regula, inquit Wagnereck ad cit. reg. est plena ædificationis, Ecclesiæ salutaris, cui Magis necessària est observantia, quàm explicatio.

Ad Regulam 68. de beneficiis vacantibus tempore obitus Papæ.

636 Beneficia vacante Sede Apostolica vacantia, licet aliàs per regulas Cancellariæ, vel alias constitutiones temporales Papæ reserventur, ab illis Sede Apostolica vacante conferri possunt, à quibus jure communi aliàs possent, ita textus hujus regulæ.

Regula 69. revocat indulta *super-ventia* 70. declarat Cardinales non comprehendi sub regulis faciendis 71. quòd regulæ Cancellariæ non comprehendantur sub generalibus derogationibus 72. agit de potestate Domini V. Cancellarii, & Cancellariam Regentis.

ARTICULUS Ultimus.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

PRÆTER ea, quæ hoc titulo exposuimus. *Not. 1.* in cod. c. *Majoribus* 8. dici: præbendas, & dignitates non debere dividi, nec permutari, quia verò de hoc quoad primum agimus à n. 963. de secundo autem tit. 19. eò nos remittimus. Hinc etiam Regularibus non licet paroeciales Ecclesias, si quas habent, dividere, ut habetur c. *Avaritia* 10. h. t. nec etiam portiones, Ecclesiarum Rectoribus, vel Vicariis debitas, diminueret, de quo agimus super. 1. hoc enim sapit radicem avaritiæ, & cupiditatis: hinc si ad unum v. g. Canonicatum sunt duo electi, neutrius electio teneret, esto vellent dividere redditus, & quis recipere illorum dimidium, ut dicitur c. *dilectio* 25. h. t. tamen infra n.

Not. 2. quamvis Prælati, & Capitulum, præbendæ vacanti possint honestum onus aliquod imponere, ad quod præbendarius teneatur (v. g. ut quotidie celebret, cùm per valetudinem licuerit, vel talem Ecclesiam non possit dimittere sine communi consensu Prælati, & Capituli, ut dicitur c. *significatum* 11. cod.) onus tamen illud quotidie celebrandi si corporis infirmitate gravatus non sit, debere intelligi etiam cum hac clausulâ: *salvâ honestate, & debita devotione*, sic ibid. Alexander III.

Not. 3. Recepto in Canonicum, licet necdum habeat præbendam, interrim debent distributiones quotidianas, ex c. *dilectus* 19. cod. ibi, *facientes eandem portiones quotidianas, quæ sunt in Ecclesia*

Ecclesia memorata, sine diminutione, quaslibet assignari. Ex quo deducitur Collatorem teneri providere nominato de proventibus; sic Rebuffus *Tract. Nominat. q. 19. n. 5.*

640 *Not. 4.* Clericum absentem mediante alio posse accipere investituram beneficii; hinc etiam Laicus constitui potest Procurator ad capiendam pro eo beneficio possessionem, ut colligitur ex *c. accedens 24. eod.* ubi tamen Rebuffus *cit. q. 9. n. 6.* censet, requiri mandatum speciale; ex quo etiam sequitur per actum factum posse à Procuratore acquiri possessionem Domino; sic Firaquel. *p. 2. de constituto, ampliat. 26.*

641 *Not. 5.* Licet aliàs beneficia, & præbendæ dividi non possint, ut diximus *n. 637.* hoc intelligendum, de non vacante & insufficiente pro duobus; ceterum Episcopus unam præbendam vacantem ex rationabili causâ potest dividere in duas, si ejus suppetant facultates, aliàs dividens reintegrare tenetur, ex *c. Vacante. 26. eodem.*

642 *Not. 6.* Propter paupertatem Præbendarum Ecclesiæ Cathedralis, posse eis ab Episcopo, etiam in perpetuum annecti Capellas, servatâ ipsarum Presbyteris congruâ portione, sic Honorius III. rescripsit Episcopo Vesprimiensi, ut habeatur in *c. Exposuisti 33. eod.* quod tamen limitatur per *Trid. Sess. 24. de Reform. c. 15.* ut procedat de tenuibus præbendis *singulorum Capitularium*; non de mensâ Capitulari in communi.

643 *Not. 7.* Quando impetratur beneficium per rescriptum, quod non facit mentionem de defectu Ordinis, posse impetranti de beneficio etiam curato provideri, sic tamen, ut statutis proximis temporibus faciat se ad Ordines provideri, ex *c. si pro Clericis 8. h. t. in 6.*

644 *Not. 8.* Quando contingit successive duobus concedi mandatum providendi in aliqua Ecclesia, secundum præferri primo, quando ille impetravit dignitatem, & præbendam annexam dignitati; primus autem, tantum præbendam; non autem secus ex *c. Quia saepe. 15. eod. in 6.*

645 *Not. 9.* Quando quis dimisit priora beneficia, quæ habuit, & hoc propter aliud receptum, cum ignorantia, quod
Tom. III.

sit reservatum, vel alteri à Papa collatum, posse illum recuperare priora, si noviter acquisitum sine difficultate dimittat ubi resciverit, collationis nullitatem, ex *c. si beneficia 20. eod. in 6.*

Not. 6. Solas commendas perpetuas 646 esse in usu, & has fieri nunc posse à solo Pontifice; & ideo, si beneficium alicui commendat, censetur commendare in perpetuum, nisi aliud exprimat; cum commendare *temporaliter*, hodie sit, extra usum, sic Garcia *de benef. p. 4. c. 5. à n. 24.*

Not. 11. Probabilius esse, morte 647 Commendatarii non vacare beneficium, sed vacationem priorem, qua posita beneficium commendatum fuit, interim suspensam, continuari, sic Gonzalez *ad 8. reg. Cancell. gloss. 5. §. 8. à n. 48.* & alii. Commendatario enim traditur beneficium, tanquam affectum, ut illud regat, gubernet, & custodiat, sicut erat antè, *commendare* enim non est aliud, quàm *deponere*, ac in custodiam tradere; & *affectio* non mutat naturam beneficii, sed relinquit in natura sua, & solum ordinario Collatori pro tunc claudit manus, ne illud conferat sed ante erat *vacans per obitum prioris Possessoris*, ergo etiam tale manet stante commendatione.

Hinc Commendatarius non habet beneficium commendatum, *in titulum*; commendatio enim non est *titulus*; sed eum duntaxat imitatur quoad aliquos effectus, v. g. ut resignari, vel mutari possit cum beneficio dato in titulum; & ideo etiam non dicitur propriè *conferri*, vel in eo quis *provideri*; collatione vel provisione dante titulum; quo fit, ut, si quis scribat pro impetratione beneficii commendati, fieri debeat ejus mentio, *propter affectionem*, quam duntaxat ex oppositione manus Papæ per ejus commendationem; sic Azor *p. 116. c. 31. q. 6.*

Not. 12. Plurimas esse adhuc quæ 648 stiones, quæ fieri possunt de beneficiis, cujusmodi sunt illæ, quæ tangunt beneficia parochialia, & Capellanas; jus Patronorum & Advocatorum Ecclesiæ, Coadjutorias perpetuas, & temporales; impositiones & reservationes pensionum; beneficiorum uniones, &c. sed de his agendum est *seqq. titul.* illud observa, hic à nobis ea dici, quæ sunt juris communis;

nis; quæ jure privato, vel consuetudine legitimâ certorum locorum constituta sunt, ex privatis eorum moribus, & statutis, quæ justa, & recta, esse discenda, non ex factis; quia non quaritur, quid fiat; sed quid fieri debeat.

QUÆSTIO VI. IN TITULUM VI. DE CLERICO ÆGRO- TANTE VEL DEBILITATO.

649 **C**Um quandoque contingat, Præpositos & Rectores Ecclesiarum inhabiles reddi ad peragendum officium suum (propter quod datum & receptum est beneficium) senio, morbo, vel alio defectu illos inhabilitante ad ea peragenda, quæ sui muneris sunt, tam in spiritualium quàm temporalium administratione; præsentis titulo statuitur, qualiter in ejusmodi eventum Ecclesiis providendum.

ARTICULUS I.

An Clericus inhabilis amittat beneficium, vel fructus ejus?

650 **Q**uæstio procedit de inhabilitate, quam inducit infirmitas, debilitatio, senium, aut alius defectus Physicus, ratione cujus, prout oportet, ac Ecclesiæ bonum exigit, muneri suo præesse non potest. De hoc casu quando inhabilitas nascitur, ex morbo, vel infirmitate, (prout habetur 7. q. 1. cum percussio. 2.) scribit Gregorius Papa l. 2. epist. 3. ad candidum Episcopum, dicens: *cum percussio corporalis imminet, utrum pro purgatione, an pro vindicta contingat? DEI in hoc judicium ignoratur: & ideo non debet à nobis addi flagellatis afflictio: ne nos culpa (quod absit) offensa respiciat;* notatur autem ibidem post relatam textum, inc. 1. h. t. re. peti eundem textum, ac defini, quid tali casu sit agendum?

651 In dicto porro c. 1. quod est ejusdem Gregorii Papæ; sic ad eundem Episcopum Candidum scribit Pontifex: *fraternitatem tuam hortamur, quatenus Latorem presentium, ad percipienda, quæ consueta sunt ab Ecclesia tua, aegritudo sua non debeat impedire. Quia si alii ejus essent exem-*

plo deterriti, fortè non posset, qui militaret Ecclesiæ, inveniri, *sed secundum ejus ordinem, quacunque ei, si sanus esset, poterant ministrari, de ipsa exiguitate, quæ Ecclesiæ, potest accedere, fraternitas tua prabeat agrotanti.*

Confirmari potest hoc ex c. *presentium. 3. eod. 7. q. 1.* ubi Gregorius Pontifex Episcopo Syracusano, qui Presbyterum duorum mensium spatio à sua Ecclesiâ absentem remonerat, scribit, ut, *si manifesta aegritudinis causâ sua Ecclesiâ deficit, nullum ei ex ordinatione alterius Presbyteri permittat præjudicium generari, & in c. Pontifices 4. eod. c. & q. ubi Nicolaus Papa, scribens ad Alvinum Januensem Archi-Episcopum: Pontifices, inquit, qui aliquâ occupantur infirmitate, vel aegritudine, abjiciendi non sunt, nec alios in loco eorum consecrari oportet, nisi ex hac fuerint luce subtrahati.*

Ex hisce juribus deducitur. 1. Clericum cum infirmitate impeditum, etiam perpetuò, à functionibus officii sui, non esse removendum à beneficio, saltem invitum. 2. Integre illi deberi fructus ejus; 3. Etiam distributiones quotidianas, si, cum sanus esset, solitus erat interesse divinis, unde illæ debentur presentibus, constat, præter allatos textus, ex cit. c. ibi: *secundum ejus ordinem, quacunque ei, si sanus esset, poterant ministrari de ipsa exiguitate Ecclesiæ potest accedere, prabeat agrotanti.*

Dixi: *si, cum sanus esset, solitus erat interesse divinis, ex quibus capiuntur distributiones quotidianæ, ut innuere, tunc solum deberi eas agrotanti, quando absentiam principaliter inducit infirmitas; non autem, quando etiam sanus non solebat residere, aut divinis interesse;* tunc